

แผนพัฒนาการศึกษาของไทย

แผนการศึกษาของประเทศไทยนั้น จวบจนถึงปัจจุบันคือแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2552 – 2559 แนวทางการกำหนดแผนการศึกษาได้เปลี่ยนแปลงไปตามลักษณะของสังคม แต่ยังคงไว้ซึ่งขนบของไทยที่มีอยู่ ทั้งนี้วิเคราะห์แผนการศึกษา กับ ทฤษฎีของหลักสูตร

โดยทฤษฎีที่นำมาใช้วิเคราะห์คือ Tyler's Model ซึ่งตอบคำถาม 4 ข้อคือ

- 1) Planning การวางแผนว่าจะเอาอะไรมาสอน (ข้อมูล)
- 2) Design การกลั่นกรอง ออกแบบ วัตถุประสงค์ในการจัดการเรียน หรือพัฒนาหลักสูตร
- 3) Organize จะจัดการสอนให้กับผู้เรียนอย่างไร (ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตร)
- 4) Evaluation การประเมินหลักสูตรและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

1.แผนพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 1 พ.ศ.2504-2509

ได้เน้นหนักด้านการเร่งรัดพัฒนาการศึกษาในทุกๆด้าน ทั้งด้านอาชีวศึกษา ซึ่งประเทศไทยยังขาดผู้มีความรู้ระดับกลาง และขาดกำลังคนในสาขาวิชาต่างๆ เช่น วิศวกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ แพทยศาสตร์และสถาปัตยกรรมศาสตร์

เน้นการพัฒนาการศึกษาภาคบังคับให้แก่ประชาชน สร้างกำลังแรงงานในสายอาชีพ เน้นการผลิตครูอาจารย์

จะเห็นได้ว่าหลักสำคัญในแผนฯ ฉบับนี้จะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างทั่วถึง ซึ่งหากวิเคราะห์ตาม Tyler's Model จะได้ดังนี้

Planning

ได้ศึกษาข้อมูลความต้องการของคนในสังคม ว่าต้องการอะไร และปัญหาที่พบ เพื่อนำไปกำหนดนโยบาย เพื่อส่งเสริมสิ่งนั้นๆ

Design

นำมาออกแบบ เพื่อจัดการศึกษาให้อย่างทั่วถึง ผลิตกำลังคนในสาขาและระดับต่างๆที่ขาดแคลน เน้นการผลิตครู

Organize

ปรับปรุงขยายการศึกษาขั้นประถมต้น (ป.1-4)ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และเป็นระดับการศึกษาภาคบังคับ จาก 4 ปี เป็น 7 ปี

Evaluation

ประเมินการใช้แผนฯดังกล่าว โดยศึกษา และพิจารณางานสาขาต่างๆ ตลอดทั้งปัญหาและอุปสรรค

2.แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ.2510-2514

ในแผนฯ ฉบับนี้ จะสังเกตเห็นได้ว่า ตั้งแต่ชื่อของแผนฯ ได้มีการเพิ่มในเรื่องของสังคมเข้าไปด้วย ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว ตั้งแต่แผนฯฉบับแรก ก็คำนึงถึงการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองต่อโจทย์ของความต้องการในสังคมเป็นหลักเช่นเดียวกัน

แผนฯ ฉบับนี้ มุ่งที่จะแก้ไขปัญหาการศึกษา เนื่องจากผลการประเมินแผนฯ ด้านการศึกษาที่ผ่านมา (แผนฯ1) พบว่า ยังมีเยาวชนอีกเป็นจำนวนมากที่ไม่มีโอกาสเข้ารับการศึกษ ส่วนการผลิตกำลังคนออกมาจากสถาบันอุดมศึกษา ก็ยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม ดังนั้นจึงทำให้จำนวนบัณฑิตที่ตกงานมีเป็นจำนวนมาก สิ่งนี้อาจต้องย้อนกลับไปดู Planning และการ Organize เนื่องจาก Planning ของแผนฯ ฉบับ 1 ก็ศึกษาจากสังคม ความต้องการของสังคม หากแต่เมื่อนำมาใช้แล้ว เหตุใดจึงยังมีบัณฑิตที่ตกงาน เนื่องจากจบในสาขาที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมอีกเป็นจำนวนมาก

แผนนี้ มุ่งปรับปรุงคุณภาพการศึกษา ทั้งในเรื่องหลักสูตร แบบเรียน อาคารเรียน คุณวุฒิครู ส่งเสริมการศึกษาในโรงเรียนราษฎร์ มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา และประเด็นสำคัญคือ การจัดการศึกษาต้องสอดคล้องกับความต้องการกำลังคน

โดยเมื่อนำแผนฯ นี้ มาวิเคราะห์ตาม Tyler's Model จะได้ดังนี้

Planning

- ศึกษาข้อมูลของบัณฑิตที่จบ
- ศึกษาความต้องการของคนในสังคม
- นำผลการประเมินจาก แผนฯ1 มาวิเคราะห์

Design

ออกแบบเน้นการจัดการศึกษาให้ทั่วถึง
กำหนดเกณฑ์ปรับปรุงคุณภาพการศึกษา
ออกนโยบายจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการกำลังคน

Organize

- ส่งเสริมการจัดการศึกษาอย่างทั่วถึง เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อยกระดับมาตรฐานการศึกษาของชาติให้สูงขึ้น

Evaluation

ประเมินหลักสูตร ที่ได้ออกแบบไว้ พบว่า ถึงแม้ว่ารัฐจะขยายปริมาณการศึกษามากออกไปก็ไม่สามารถสนองความต้องการสังคมได้พอเพียง เพราะประชากรเพิ่มขึ้น หลักสูตรวิธีสอนยังไม่ทันสมัยและเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ

3.แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 3 พ.ศ.2515-2519

ได้มุ่งเน้นการปรับปรุงคุณภาพและการขยายปริมาณการศึกษา ตลอดจนการผลิตกำลังคนระดับต่างๆ ให้สนองความต้องการของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ซึ่งแผนฯ ฉบับนี้ มุ่งพัฒนาจากแผนฯ 2 เนื่องจากการดำเนินการในแผนฯ2 นั้น ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

ดังนั้นในแผนฯ นี้ จึงมุ่งแก้ไขปัญหาจากแผนฯ2 โดยจัดการศึกษาอย่างประหยัด และเกิดประโยชน์มากที่สุด ให้มีการประสานงานกันระหว่างหน่วยงานทางการศึกษาต่างๆ และจะต้องสอดคล้องกับความต้องการทางเศรษฐกิจและสังคมด้วย เน้นหนักในการพัฒนาการศึกษาทุกประเภท ทุกระดับ โดยเมื่อนำแผนฯ นี้ มาวิเคราะห์ตาม Tyler's Model จะได้ดังนี้

Planning

- ศึกษาความต้องการของคนในสังคม
- นำผลการประเมินจาก แผนฯ2 มาวิเคราะห์

Design

ออกแบบการจัดการศึกษาโดยมุ่งเน้นถึงการกระจาย ขยายให้ทั้งประเทศได้มีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง

โดยกำหนดนโยบาย

- 1.นโยบายการพัฒนาการศึกษาส่วนร่วม
- 2.นโยบายการพัฒนาการศึกษาแต่ละระดับและประเภท

Organize

- ขยายการศึกษาระดับประถมต้น เพื่อให้ประชาชน ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง
- ขยายการศึกษากาตบังคับ
- สนับสนุนการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ อาชีว และเทคโนโลยี
- ปรับปรุงและขยายการศึกษาในระดับประถม มัธยมสามัญ มัธยมอาชีพ
- ฝึกหัดครู
- เน้นการผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีให้สอดคล้องกับความต้องการทางเศรษฐกิจและสังคม
- จัดการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาพิเศษอื่นๆ
- ส่งเสริมการประกอบอาชีพพยาบาล

Evaluation

ประเมินจากผลสัมฤทธิ์และปริมาณบัณฑิตที่ได้ทำงาน

4.แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 พ.ศ.2520-2524

ได้ยึดถือเอาความมั่นคงปลอดภัยของชาติเป็นหลักเบื้องต้นในการพัฒนา เพราะมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมของประเทศอย่างมาก

ดังนั้น นโยบายการจัดการศึกษาจึงต้องมุ่งสร้างความเป็นธรรมในสังคม ลดความเหลื่อมล้ำของบุคคลในทางเศรษฐกิจ

โดยเมื่อนำแผนฯ นี้ มาวิเคราะห์ตาม Tyler's Model จะได้ดังนี้

Planning

ศึกษาพื้นฐานทางสังคม เศรษฐกิจของชาติ เพื่อนำมากำหนดนโยบายการศึกษา

Design

กำหนดนโยบายการศึกษาโดยมุ่งสร้างความเป็นธรรมในสังคม ลดความเหลื่อมล้ำของบุคคลในทางเศรษฐกิจ คำนึงถึงคนส่วนใหญ่ในชาติและผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นห่างไกลทุรกันดาร

Organize

- ส่งเสริมการจัดการศึกษาอย่างทั่วถึง
- ส่งเสริมการศึกษาพิเศษ การศึกษาสงเคราะห์ และงานการศึกษาอื่นๆ

(แผนฯ1-3 ไม่ได้จัด)

Evaluation

ประเมินจากผลสัมฤทธิ์และปริมาณบัณฑิตที่ได้ทำงาน

5.แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 พ.ศ.2525-2529

เน้นเร่งรัดพัฒนาการศึกษาทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ มุ่งเสริมสร้างบุคคลให้มีความรู้ ความคิด และความสามารถในการประกอบอาชีพ มีจริยธรรม คุณธรรม ตลอดจนมีพละนาถมัธสมบูรณั

โดยเมื่อนำแผนฯ นี้ มาวิเคราะห์ตาม Tyler's Model จะได้ดังนี้

Planning

ศึกษาความสัมพันธ์ของเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา เพื่อนำมากำหนดเนื้อหา วัตถุประสงค์ในการศึกษา

Design

ออกแบบจัดการศึกษาให้เสมอภาค

Organize

- ส่งเสริมการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท
- ปรับปรุงโครงสร้างระบบบริหารการศึกษาและจัดการศึกษาทุกระดับ
- จัดและส่งเสริมให้มีความเสมอภาคทางการศึกษา
- ส่งเสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน

Evaluation

ประเมินจากผลสัมฤทธิ์และปริมาณบัณฑิตที่ได้ทำงาน

6.แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 พ.ศ.2530-2534

มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ ความคิด คุณธรรม พละนาถัที่สมบูรณั มีทักษะในการประกอบอาชีพ เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และเป็นกำลังในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ แผนฯฉบับนี้แตกต่างจากแผนฯฉบับอื่นๆ โดยมีการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการศึกษาในด้านต่างๆไว้อย่างมากมาย ได้แก่ การศึกษาเพื่อชีวิตและพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ความเสมอภาคทางการศึกษา การศึกษาตลอดชีวิต คุณภาพการศึกษา การบริหารการศึกษา การศึกษาเพื่อความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การศึกษากับการวิจัย การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และการบริการทางวิชาการ และการระดมสรรพกำลัง

ซึ่งผู้เขียนคิดว่า การที่แผนฯนี้แตกต่างจากแผนฯอื่นๆ เนื่องจากได้มีการนำปัญหาข้อบกพร่องในด้านต่างๆมาวิเคราะห์ จึงจะเห็นได้ว่า ในแผนฯนี้ ได้แยกย่อยนโยบายต่างๆ ซึ่งเคยอยู่เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายใหญ่ในแผนฯที่ผ่านมา โดยตอนนี้กลายมาเป็นนโยบายหลัก ในแผนฯฉบับนี้ โดยเมื่อนำแผนฯ นี้ มาวิเคราะห์ตาม Tyler's Model จะได้ดังนี้

Planning

- ศึกษาความสัมพันธ์ของเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา เพื่อนำมากำหนดเนื้อหา วัตถุประสงค์ในการศึกษา
- ศึกษาปัญหาและข้อบกพร่องในแผนฯที่ผ่านมา เพื่อนำมาเสริมสร้างจุดแข็ง กลบจุดอ่อน โดยดึงนโยบายย่อย มาเป็นนโยบายหลัก

Design

กำหนดนโยบายต่างๆ ได้แก่ การศึกษาเพื่อชีวิตและพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ความเสมอภาคทางการศึกษา การศึกษาตลอดชีวิต คุณภาพการศึกษา การบริหารการศึกษา การศึกษาเพื่อความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การศึกษากับการวิจัย การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และการบริการทางวิชาการ และการระดมสรรพกำลัง

Organize

- เร่งรัดการจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับความต้องการทางการศึกษา
- เพิ่มความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา โดย ปรับปรุงระบบการรับเข้าศึกษา พัฒนารูปแบบและวิธีการเรียนการสอน เป็นต้น
- จัดให้มีการประสานงานระหว่างการจัดการศึกษาในระบบและนอกระบบ
- พัฒนาครู / อาจารย์ ให้มีความรู้ความเข้าใจและทักษะในวิธีการสอนตามหลักสูตร

- ปรับปรุงโครงสร้างและระบบบริหารการศึกษาให้เอื้อต่อการกระจายการบริหารและวางแผนไปสู่ส่วนภูมิภาค

Evaluation

ประเมินจากการที่ผู้เรียนได้เรียนหนังสือมากขึ้น มีการกระจายการบริหารไปสู่ส่วนภูมิภาคมากขึ้น

7.แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 พ.ศ.2535-2539

เน้นให้พลเมืองมีคุณธรรม จริยธรรม ปัญญา และมีสุขภาพพลานามัยสมบูรณ์ มีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ สามารถพึ่งตนเองและดำรงชีวิตได้อย่างเป็นสุขภายใต้การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

โดยในแผนฯ ฉบับนี้ ไม่ได้แตกต่างจากแผนฯ6 มากนัก น่าจะเป็นการดำเนินการตามแผนฯ6 เพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง ในการพัฒนามากขึ้น

สิ่งหนึ่งที่แตกต่างจากแผนฯ6 อย่างเห็นได้ชัด คือการศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากร ในแผนนี้จะเน้นการศึกษาเพื่อพัฒนาบุคลากร การประกอบอาชีพ ต่างๆ เน้นการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ การศึกษาเพื่ออาชีพ รวมไปถึงระบบสารสนเทศเพื่อการศึกษาด้วย

โดยเมื่อนำแผนฯ นี้ มาวิเคราะห์ตาม Tyler's Model จะได้ดังนี้

Planning

- ศึกษาข้อบกพร่อง จุดอ่อนของแผนฯ6 เพื่อนำมาเสริมสร้าง และพัฒนาให้ผู้เรียนมีศักยภาพมากยิ่งขึ้น
- ศึกษาความต้องการของสังคม และการพัฒนาเศรษฐกิจ

Design

ออกแบบการศึกษา เพื่อพัฒนาบุคลากร การประกอบอาชีพ การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ การศึกษาเพื่ออาชีพ

Organize

- ขยายการศึกษาในรูปแบบต่างๆ
- ให้ทุนการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส
- เสริมสร้างและสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเพื่อปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน
- จัดให้มีกลไกสำหรับเชื่อมโยงระหว่างสถาบันการศึกษาและสถานประกอบการ
- จัดเครื่องมือและอุปกรณ์ที่เหมาะสมให้กับหน่วยงานที่ทำหน้าที่ด้านระบบข้อมูลและสารสนเทศ

Evaluation

- ประเมินโดยดูจากผลตอบรับ จากสถานประกอบการ , งานวิจัยต่างๆ , ดูจากผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

8.แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 พ.ศ.2540-2544

ในแผนฯนี้ จุดเน้นไม่ต่างจากแผนที่ 6-7 นี้ แต่มีข้อแตกต่างคือ การเน้นสร้างความก้าวหน้าและ
มั่นคงของเศรษฐกิจไทยในประชาคมโลกบนฐานแห่งความเป็นไทย

โดยเมื่อนำแผนฯ นี้ มาวิเคราะห์ตาม Tyler's Model จะได้ดังนี้

Planning

- ศึกษาความต้องการของสังคม และการพัฒนาเศรษฐกิจ
- ศึกษาข้อบกพร่อง จุดอ่อนของแผนฯ7 เพื่อนำมาเสริมสร้าง และพัฒนาให้ผู้เรียนมีศักยภาพมากยิ่งขึ้น

Design

ออกแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงการพัฒนาเศรษฐกิจเป็นสำคัญ จึงมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ในส่วน
ของอาชีพมากขึ้น

Organize

- ปฏิรูประบบการเรียนการสอน มุ่งปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการพัฒนาจิต
ความสามารถของผู้เรียน ได้เต็มตามศักยภาพ
- ปฏิรูประบบการผลิตและพัฒนาครู
- ปฏิรูประบบการบริหารและการจัดการการศึกษา

Evaluation

- ประเมินโดยดูจากผลตอบรับ จากสถานประกอบการ , งานวิจัยต่างๆ , ดูจากผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

9.แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ.2545-2549

มุ่งเน้นให้ผู้เรียน เก่ง ดี มีสุข โดยพัฒนาคนอย่างรอบด้าน สร้างสังคมไทยให้เป็นสังคมคุณธรรม ภูมิ
ปัญญา และการเรียนรู้ พัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคม

สามารถนำแผนฯ นี้ มาวิเคราะห์ตาม Tyler's Model จะได้ดังนี้

Planning

ศึกษาสภาพเศรษฐกิจ สังคม เพื่อนำมาสร้างแผนฯ ฉบับนี้

Design

ออกแบบการศึกษา โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียน เก่ง ดี มีสุข

Organize

- ปลูกฝังเสริมสร้างศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์
- ส่งเสริมการวิจัยและการเรียนรู้ของสังคมไทย
- พัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและการพัฒนาประเทศ

Evaluation

-ประเมิน โดยดูจากผลตอบรับ จากสถานประกอบการ , งานวิจัยต่างๆ , ดูจากผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

10.แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ.2552-2559

สามารถนำแผนฯ นี้ มาวิเคราะห์ตาม Tyler's Model จะได้ดังนี้

Planning

ศึกษาสถานการณ์ การเปลี่ยนแปลงของสังคม กฎหมายและเอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา
ศึกษาผลการจัดการศึกษาที่ผ่านมา

Design

ออกแบบการศึกษา โดยยึดหลักปรัชญาพอเพียง ยึดทางสายกลางอยู่บนพื้นฐานของความสมดุล พอดี รู้จัก
พอประมาณ มีความรอบรู้เท่าทัน โลก เพื่อมุ่งให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

Organize

- สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ
- สร้างความเชื่อมโยงระหว่างแผนการศึกษา กับ นโยบายของรัฐบาล
- พัฒนาศักยภาพให้มีความรู้ความสามารถ

Evaluation

- ติดตามความก้าวหน้า ประเมินผลความสำเร็จอย่างต่อเนื่อง
- เสริมสร้างกลไกการตรวจสอบของภาคประชาชนให้เข้มแข็ง
- สร้างการเชื่อมโยงเครือข่ายข้อมูล เพื่อให้ทุกภาคส่วนสามารถติดตามประเมินผลได้

จากการศึกษาแผนการศึกษาแห่งชาติ ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ทำให้มองเห็นถึงนโยบายที่แตกต่างกันไป
โดยในช่วงแรกจะเน้นการกระจายการศึกษา ความเสมอภาคทางการศึกษา โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับ
การศึกษาอย่างทั่วถึง แต่มาถึงแผนฯฉบับที่ 6 เป็นต้นมา จะเน้นการเสริมสร้างอาชีพมากขึ้น โดยจะเห็นได้ว่า
เน้นการนำความรู้ไปใช้มากกว่าการที่เรียนเพื่อรู้อย่างเดียว หากแต่ต้องเป็นการเรียนรู้ เพื่อนำไปใช้ชีวิต เพื่อ
นำไปประกอบอาชีพได้ด้วย